

Opgave 2 Chronisch ziek of gehandicapt

Bij deze opgave horen tabel 1, figuur 1 en de teksten 4 en 5 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Nederlanders worden steeds ouder én tegelijkertijd zijn ze steeds meer jaren ziek. Hoogleraar gezondheidseconomie Johan Polder spreekt van een gezondheidsparadox, een ogenschijnlijk tegenstrijdige situatie. Met name het aandeel chronische zieken groeit hard. Het percentage van de Nederlandse bevolking met chronische ziekte groeit naar verwachting van 32 procent in 2011 naar 40 procent in 2030. Een chronische ziekte is een aandoening zonder uitzicht op volledig herstel en met een relatief lange ziekteduur. Voorbeelden zijn astma, epilepsie, diabetes mellitus en bepaalde hartziekten.

Gebruik tabel 1.

Dat Nederlanders alsmear ouder worden én tegelijkertijd steeds meer jaren (chronisch) ziek zijn, is een paradox. In tabel 1 is deze ontwikkeling van het 'ouder worden' en 'zieker worden' af te lezen.

- 1p 11 Hoeveel levensjaren meer zullen vrouwen die geboren zijn in 2013 volgens de verwachting doorbrengen mét een chronische ziekte vergeleken met vrouwen die geboren zijn in 1983?
- A 3,4 meer
  - B 9,5 meer
  - C 12,9 meer
  - D 42,0 meer

Gebruik figuur 1.

In figuur 1 wordt het percentage mensen met een chronische ziekte of handicap in 2012 van 25 jaar en ouder onderverdeeld naar opleidingsniveau.

- 6p 12
- a Noem de onafhankelijke en de afhankelijke variabele in figuur 1.
  - b Beschrijf de richting van het verband tussen de variabelen in figuur 1. Doe dit door de volgende zin aan te vullen: Hoe ... , hoe vaker/minder vaak ...
- Cultureel en economisch kapitaal kunnen interveniërende variabelen zijn die invloed hebben op het verband in figuur 1.
- c Geef een verklaring voor het verband in figuur 1 met behulp van het begrip cultureel kapitaal als interveniërende variabele. Gebruik in je verklaring een voorbeeld van cultureel kapitaal.
  - d Geef een verklaring voor het verband in figuur 1 met behulp van het begrip economisch kapitaal als interveniërende variabele. Gebruik in je verklaring een voorbeeld van economisch kapitaal.

Gebruik tekst 4.

De overheid heeft verschillende instrumenten om sociale ongelijkheid te beïnvloeden. Een voorbeeld van een instrument dat de overheid heeft, is dat zij via belastingen de ongelijke inkomensverdeling kan verminderen.

- 3p 13
- a Geef aan van welk overheidsinstrument sprake is bij de arbeidsongeschiktheidsregeling. Gebruik in je antwoord informatie uit tekst 4.
  - b Leg vervolgens uit dat de arbeidsongeschiktheidsregeling de sociale ongelijkheid in Nederland beïnvloedt. Gebruik in je uitleg de omschrijving van het kernconcept sociale ongelijkheid.

Uit tekst 4 blijkt dat de vrees heerste dat ook mensen die het niet of niet meer nodig hebben een uitkering kregen. Deze mensen zouden gebruikmaken of gebruik blijven maken van de arbeidsongeschiktheidsregeling terwijl zij ook zouden kunnen werken. Dat mensen gebruikmaken van de arbeidsongeschiktheidsregeling terwijl dit niet nodig is, kan verklaard worden met behulp van de rationele-keuzetheorie.

- 3p 14
- a Geef een omschrijving van de rationele-keuzetheorie.
  - b Geef vervolgens met behulp van de rationele-keuzetheorie een verklaring voor de situatie dat mensen gebruik blijven maken van de arbeidsongeschiktheidsregeling terwijl dit niet nodig is.
  - c Beredeneer met behulp van de rationele-keuzetheorie een beleidsoplossing om het aantal mensen met een uitkering te verminderen. Baseer de beleidsoplossing op de verklaring die je gegeven hebt bij b.

Gebruik tekst 4.

Deelname aan de arbeidsmarkt voor mensen met een chronische ziekte of een handicap, is van belang om sociale uitsluiting tegen te gaan. Sociale uitsluiting heeft vier componenten. Een van deze componenten is beperkte normatieve integratie.

- 2p 15
- Geef aan dat een **andere** component van sociale uitsluiting te herkennen is in de argumentatie voor de beleidswijzigingen. Gebruik in je antwoord:
- een component van sociale uitsluiting;
  - informatie uit tekst 4.

Gebruik tekst 4.

In de beleidswijzigingen in tekst 4 zijn verschillende ideologieën te herkennen.

- 2p 16
- Leg uit dat in de beleidswijzigingen de liberale ideologie te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van de liberale ideologie;
  - informatie uit tekst 4 waaruit dit kenmerk blijkt.

In 2006 hebben de Verenigde Naties (VN) een verdrag aangenomen dat als doel heeft de rechten van mensen met een chronische ziekte of handicap te verbeteren. In het verdrag staat wat de overheden moeten doen om ervoor te zorgen dat de positie van deze mensen verbetert. In Nederland waren wetwijzigingen nodig om het verdrag in werking te kunnen laten treden. Deze moesten worden getoetst met onderzoek, zoals naar de mogelijkheden voor de invoering in Caribisch Nederland. In het systeemmodel van het proces van politieke besluitvorming worden verschillende fasen onderscheiden. Een van deze fasen is de conversiefase. Binnen deze fase worden weer sub-fasen onderscheiden.

1p 17

Binnen welke sub-fase valt het onderzoek naar mogelijkheden voor de invoering in Caribisch Nederland? Noem alleen de naam van deze sub-fase.

Gebruik tekst 5.

In tekst 5 staat een zaak beschreven over de sollicitatie van een man met de chronische ziekte diabetes. Bij deze sollicitatie is er sprake van een conflict.

2p 18

Leg uit dat er bij deze sollicitatie sprake is van een conflict tussen sollicitant en werkgever. Gebruik in je uitleg:

- de omschrijving van het kernconcept conflict;
- informatie uit tekst 5 waaruit het kernconcept conflict blijkt.

Uit onderzoek naar kansen op het werk blijkt dat mensen met een zichtbare chronische ziekte of handicap minder promotiekansen krijgen dan andere mensen. Dit verschil kan worden verklaard met het begrip 'opgelegde identiteit'. Hiervan is sprake wanneer iemand een identiteit krijgt toebedeeld door anderen. Een opgelegde identiteit is bijvoorbeeld het beeld dat iemand met een chronische ziekte of handicap niet in staat is om op hetzelfde niveau te functioneren als verwacht wordt van andere medewerkers.

Aan de hand van de etiketteringstheorie kan beredeneerd worden dat een dergelijke opgelegde identiteit kan leiden tot minder promotiekansen.

2p 19

Geef deze redenering aan de hand van de etiketteringstheorie. Gebruik in je redenering:

- de omschrijving van het kernconcept identiteit;
- een omschrijving van het begrip selffulfilling prophecy.